

Pealkiri

Toit ja toidutaimed

Õppeprogrammi kirjeldus

Õppeklassis arutletakse, miks me peame sööma, millised on tervislikud toiduvalikud ning kuidas jagunevad toidutaimed gruppidesse (teraviljad, kaunviljad, puu-, juur- ja köögiviljad, marjad, maitsetaimed/vürtsid, seemned/pähklid). Teadmiste kinnistamiseks jaotatakse paaristööna õppeklassis olevad peamiselt kodumaist päritolu toidutaimed vastavalt nende kuuluvusele kaheksasse gruppi.

Arutletakse, mida tähendab toiduainete säästlik kasutamine, miks see on tähtis ja mida saaks igapäevaselt teha, et toiduaineid säästlikult kasutada.

Programmi teises pooles suundutakse kasvuhoonetesse, kus erinevate meelte (nägemine, haistmine, kompimine) ning arutelu abil õpitakse tundma subtroopilisi ja troopilisi toidutaimi. Paaristööna lahendatakse praktilisi ülesandeid (ühe toidutaimede omaduste põhjalikum uurimine, toidu maitsestamiseks, puuviljasalati ja jookide valmistamiseks kasutatavate taimede otsimine). Juhendajad varustavad õpilased vajalike õppevahenditega.

Lühikirjeldus

Arutletakse, miks me peame sööma, millised on tervislikud toiduvalikud, kuidas jagunevad toidutaimed gruppidesse, mida tähendab toiduainete säästlik kasutamine, miks see on tähtis ja mida saaks igapäevaselt teha, et toiduaineid säästlikult kasutada.

Erinevate aktiivõppemeetodite abil tutvutakse kodu- ja välismaiste toidutaimedega ning lahendatakse temaatilisi ülesandeid.

Õppeprogrammi tegevused koos ajakavaga

10 minutit – sissejuhatus, vastuvõtja tutvustab botaanikaaeda, programmi kava ja tegevusi, lepatakse kokku käitumisreeglid. Grupp jaotatakse kahe juhendaja vahel, kes õpilastega tegelevad. Igale õpilasi saatvale õpetajale antakse täitmiseks tagasisideleht.

Tegevus õppeklassis:

15 minutit – arutletakse, miks me peame sööma, millised on tervislikud toiduvalikud ning kuidas jagunevad toidutaimed gruppidesse (teraviljad, kaunviljad, puu-, juur- ja köögiviljad, marjad, maitsetaimed/vürtsid, seemned/pähklid).

15 minutit – teadmiste kinnistamiseks jaotatakse õppeklassis olevad peamiselt kodumaist päritolu toidutaimed paaristööna vastavalt nende kuuluvusele teraviljadeks, kaunviljadeks, puu-, juur- ja köögiviljadeks, marjadeks, maitsetaimedeks/vürtsideks, seemneteks/pähkliteks.

5 minutit – paaristööst kokkuvõtte tegemine.

10 minutit – arutletakse, mida tähendab toiduainete säästlik kasutamine, miks see on tähtis ja mida saaks igapäevaselt teha, et toiduaineid säästlikult kasutada.

Tegevus kasvuhoonetes:

35 minutit – õppekäik, kus erinevate meelte (nägemine, haistmine, kompimine) ning arutelu abil õpitakse tundma subtroopilisi ja troopilisi toidutaimi. Juhendaja suunab arutelu erinevate küsimustega nagu milliseid troopilisi vilju olete söönud jms. Grupp on piisavalt väike, et kõik õpilased saaksid taimi näha, nuusutada, kompida.

10 minutit – paaristööna otsitakse üks toidutaim, keda lähemalt uuritakse (kas tegemist on puu, põõsa või rohttaimega, millist osa taimest süüakse, milline on maitse, kas õpilased on seda toiduks tarvitanud). Vastused kirjutatakse töölehele.

10 minutit – paaristööna otsitakse erinevaid taimi, keda saab kasutada toidu maitsestamiseks, puuviljasalati ja jookide valmistamiseks. Vastused kirjutatakse töölehele.

10 minutit – kokkuvõtte tegemine. Juhendaja palub õpilastel rääkida programmil tehtust ning kogetust. See võimaldab juhendajal aru saada, kas õpitulemused on saavutatud. Õpetaja annab juhendajale täidetud tagasisidelehe.

Sihtrühm

Põhikooli II aste

Õpitulemused (eesmärgid)

Õpilane teab, miks peab sööma ja millised on tervislikud toiduvalikud. Õpilane omab ülevaadet kodumaistest ning subtroopilistest ja troopilistest toidutaimedest. Õpilane tunneb toidutaimede gruppe nagu teraviljad, kaunviljad, puu-, juur- ja köögiviljad, marjad, maitsetaimed/vürtsid, seemned/pähklid ning oskab erinevaid toidutaimi õigesse gruppi paigutada.

Õpilane teab, mida tähendab toiduainete säästlik kasutamine, miks see on tähtis ja mida saaks igapäevaselt teha, et toiduaineid säästlikult kasutada.

Õpilane väärtustab tervislikke toiduvalikuid ja toiduainete säästlikku kasutamist.

Üldpädevused

Enesemääratluspädevus, õpipädevus, suhtluspädevus.

Seos õppekavaga ja ainetevaheline lõiming

Programm on seotud alljärgnevate II kooliastme loodusõpetuse õpitulemustega:

13) võrdleb taimede, loomade, seente ja bakterite eluavaldu; selgitab nende tähtsust looduses; toob näiteid nende mõju kohta inimese organismile (programmi raames keskendutakse kodumaist ning subtroopilist ja troopilist päritolu toidutaimedele).

Programm on seotud alljärgnevate II kooliastme käsitöö ja kodunduse, tehnoloogiaõpetuse õpitulemustega:

8) kasutab materjale ja toiduaineid säästlikult ning leiab võimalusi materjalide taaskasutuseks (programmi raames keskendutakse toiduainete säästlikule kasutamisele);

11) rakendab tervisliku toitumise põhitõdesid toidu valmistamisel (programmi raames keskendutakse üleüldistele tervisliku toitumise põhimõtetele).

Läbiva teema „Keskkond ja jätkusuutlik areng“ raames mõistab õpilane, et igapäevaselt on oluline teha tervislikke toiduvalikuid ning toiduaineid säästlikult kasutada.

Lõimitud on loodusõpetus ning käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus.

Meetodid ja vahendid

Meetodid: arutelu, paaristöö, rühmitamine (toidutaimede jaotamine gruppidesse), nägemis-, haistmis- ja kompimismeele kasutamine.

Vahendid: igale paarile – kiletatud A-5 paber ühe toidutaimede grupi nimega, erinevad peamiselt kodumaist päritolu toidutaimed, mille seast otsitakse välja A-5 paberil kirjas olevasse gruppi kuuluvad toidutaimed, tööleht, kirjutusalus ja -vahend.

Juhis õpetajale

Enne botaanikaaeda tulekut selgitatakse kohapealse kontaktisiku poolt õpetaja ootused programmi ja selle läbiviimise kohta, lisaks palume eelnevalt anda teada, kui osalevad erivajadusega õpilased. Korraga võtame vastu maksimaalselt 32 õpilast, kes jaotatakse kahe juhendaja vahel. Võimalus on valida programmi algusaeg vahemikus 11.00 kuni 13.00. Kohtumispäik on botaanikaia külastuskeskus. Seoses õpilaste jagamisega kahte rühma on vajalik vähemalt kahe õpilaste hulgas autoriteeti omava koolipoolse täiskasvanu juuresolu, kes innustavad õpilasi programmist aktiivselt osa võtma, jälgivad, et õpilased käituvad vastavalt headele tavadele, vajadusel kutsuvad õpilasi korrale ja lahendavad konflikte ning abistavad õpilasi õpiülesannete täitmisel. Programm toimub sisetingimustes, kõik õppevahendid on kohapeal olemas. Kaasa võib võtta veepudeli ja õppeklassis viibimiseks soovi korral vahetusjalanõud. Õpetaja saab programmi algul tagasisidelehe, mille palume tagastada täidetuna pärast programmi läbimist. Tagasisidelehel on palutud anda hinnang programmile (üldmulje, mis oli meeldiv/ebameeldiv), hinnata programmi pikkuse ja programmi erinevate osade kestuse sobivust, eakohasust, mõistetavust, haakumist riikliku õppekavaga ning kasutegurit kümnepallisüsteemis. Samuti oodatakse hinnangut juhendaja tegevusele (kõne kiirus, hääle tugevus, lastega tegutsemise oskus). Lisaks on võimalik kirjutada omapoolseid kommentaare või ettepanekuid. Vastavalt tagasisidelehtedelt saadud infole korrigeeritakse ja parandatakse programme.

Peale programmi läbimist saab õpetaja rakendada/seostada õpilaste programmil saadud kogemusi ja teadmisi nende edasises õppetöös.

Kestus

2 tundi

Grupi suurus

Maksimaalselt 32 õpilast.

Toimumise aeg

Aasta ringi

Maksumus

Grupile kuni 25 õpilast 200.00 (koos käibemaksuga); grupile 26 – 32 õpilast 300.00 (koos käibemaksuga).

Lisainfo

Programmile saab tulla ühiskondliku transpordiga ning see sobib kõikidele õpilastele (liikumispuue vm ei ole takistuseks). Juhendaja ja õpetaja viibivad kogu programmi vältel õpilaste juures. Kasvuhoonetes liigub juhendaja grupi ees ning gruppi saatev koolipoolne täiskasvanu on viimane. Enne õppekäiku ja töölehtede täitmist selgitab juhendaja erinevate

kasvuhoonete paiknemist ning neis kehtivaid reegleid. Iseseisev orienteerumine kasvuhoonetes on lihtne ning kokku lepitakse aeg, kui õpilased peavad iseseisva töö lõpetama ning algsesse kogunemiskohta tagasi jõudma.

Läbiviimise koht

Tallinna botaanikaaed

Läbiviija nimi ja kvalifikatsioon

Juhendajatel on pikaajaline kogemus nii õppekavakohaste programmide läbiviimisel kui botaanikaaia kollektsoonide tutvustamisel õpilastele ja täiskasvanutele.

Krista Kaur – kõrgharidus, MSc, agronoomia, waldorfpedagoogika kursus, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 1994.

Tiia Jaanus – kõrgharidus, MSc, bioloogia-botaanika, bioloogia- ja keemiaõpetaja, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 1994.

Ave Visnapuu – kõrgharidus, MSc, agronoomia, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 1994.

Merlyn Pajur – kõrgharidus, MSc, geograafiaõpetaja, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 2006.

Marit Kasemets – kõrgharidus, MSc, geoökoloogia, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 2006.

Pille Hermann – kõrgharidus, MSc, entomoloogia, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 2012.

Tiina Marjapuu – keskeriharidus, aednik, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 2014.

Õnne Kuriks – kõrgharidus, MSc, sotsiaalteadus, keskkonnahariduslike tegevuste kogemus alates aastast 2022.

Keel

Eesti keel